

Kostel sv. Anny

Katolický kostel nechali vystavět jezuité, kteří se stavbou začali kolem roku 1668. V roce 1703 byl dokončen a slavnostně vysvěcen Tobiášem Janem Beckerem, královéhradeckým biskupem, který původně pocházel z Králík. Kostel je barokní, vidíme na něm raný, vrcholný i pozdní barok.

Kostel je zasvěcen svaté Anně, pramáti Ježíše Krista, lidově řečeno babičce Ježíšově. Kult sv. Anny byl v době příchodu Jezuitů (pol. 17. st.) velmi populární a i řád samotný měl sv. Annu ve velké oblibě. Navíc sem do Žirče přišli právě od noviciátního domu sv. Anny ve Vídni.

Většina kostelů má hlavní vchod naproti hlavnímu oltáři, ale v tomto případě tomu tak není. Jezuité se inspirovali u svého mateřského kostela Il Gesù v Římě.

V průčelí kostela je hlavní dřevěný oltář, jehož tvůrcem je Jan Sucharda z Nové Paky. Doplňky k oltáři zhotovili bratři Millerové v roce 1839. Na oltáři je obraz patronky kostela, tedy svaté Anny. Oltář je speciální i tím, že hlavní obrazy jsou celkem čtyři a v minulosti se měnily podle liturgického období. Pod hlavním oltářem se nachází jezuitská hrobka a pod boční lodí je hrobka panská.

Hlavním sochařem jezuitů byl Jiří František Pacák, který působil i v dalších jezuitských rezidencích – v Dubenci, Žacléři a mimo to i v Litomyšli.

Před hlavním oltářem se nacházejí ještě dva další oltáře. Vlevo je oltář Zasnoubení Panny Marie, jehož autorem je údajně Řehoř Theny, kde vprostřed oltáře vidíme pražské Jezulátko. Na stejné straně před oltářem se nachází kazatelna, která je jediná v rokokovém stylu. Vpravo je oltář sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele řádu Jezuitů, zhotovený též Řehořem Thenym.

Lavice v kostele jsou též ojedinělé, vyřezané z dubu nebo buku. V první části řad, která sloužila pro urozenější, bohatší, jsou lavice ručně vyřezávané a neobsahují hřebíky, pouze dřevěné kolíky. V dalších řadách jsou již lavice pro chudší (námezdní dělníky, děvečky), a tudíž bez výzdoby.

Po stranách kostela jsou obrazy patronů jako například sv. František Xaverský, jezuitský misionář, sv. Ignác z Loyoly, zakladatel řádu Tovaryšstva Ježíšova, svatý Václav jako patron českých zemí, sv. Alois jako morový patron či sv. Florián, který chrání proti požárům.

V další lodi na pravé straně se nachází Boží hrob, kde bylo slaveno Vzkříšení. Dalším unikátem tohoto kostela je zvonkohra, kterou údajně daroval hrabě František Antonín Špork z Kuksu žirečským jezuitům na usmířenou. Objednal ji u varhanáře Johana Michaela Roedera, německého stavitele varhan z Berlína, který působil ve Slezsku. Pravděpodobnější variantou však zůstává, že ji jezuité koupili ze Šporkovy pozůstalosti. Zvonkohra byla restaurována, má vysokou umělecko - historickou hodnotu a nyní je funkční.

Vedle zvonkohry se nachází varhany, které pocházejí z pozdější doby, z roku 1829, a jejich autorem je Johann Antonín Barth z Dolní Olešnice. Výzdoba kolem varhan (andělíci, král David) je dílo také Jiřího Pacáka. V tomto prostoru, který sloužil mimo jiné zábavě, se nacházely i další nástroje jako loutny či tympany.